

Tieslietu padomes sēde 03.06.2019
Dace Šulmane

Apskats par ES rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā 2019

EU Justice Scoreboard (izdots kopš 2013)

TEMATIKA

2019.gadā jauni akcenti:

- detalizēts tiesu sistēmu finansējuma izlietojums;
- augstāko tiesu spiedumu kvalitātes standarti;
- vadības sviras pār nacionālajām izmeklēšanas iestādēm, prokuroru iecelšana un atcelšana;
- disciplinārlietu pret tiesnešiem procesā iesaistītās institūcijas;
- lietu sadales standarti un prakse.

EU Justice Scoreboard (izdots kopš 2013)

TEMATIKA

2019.gadā –

- ir attīstīti virzieni, kas pēta tiesu varas neatkarības aspektus, lai novērstu politisko kontroli pār tiesu lēmumiem.
- Sniegts arī īpašs apskats par pārkāpumu procedūras norisi pret Poliju, kā arī Ungārijas situāciju.

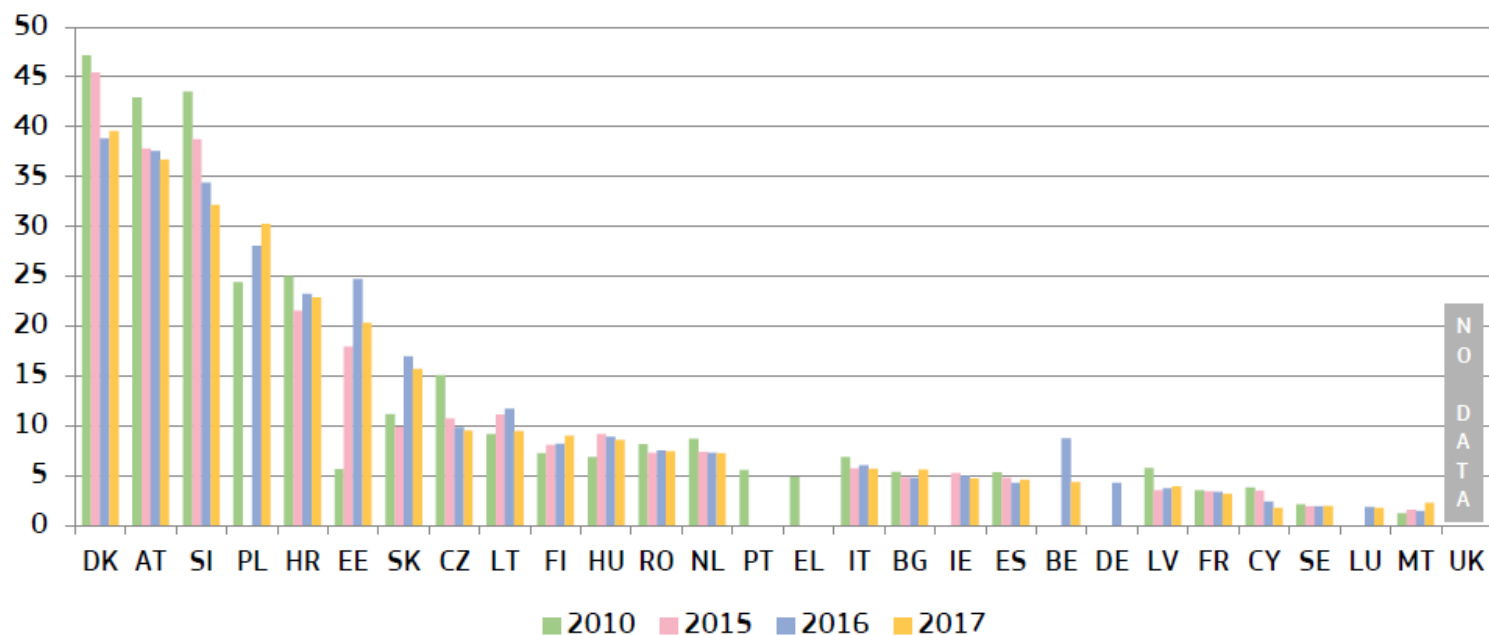

Tiesu sistēmu EFEKTIVITĀTE

Pirmajā instancē saņemto civillietu, administratīvo un citu lietu skaits Latvijā tradicionāli ir salīdzinoši zems: ap 3 - 4 lietām uz 100 iedzīvotājiem (saskaņā ar 2017. gada rādītājiem 19. vietā aiz Dānijas, Lietuvas, Igaunijas, Itālijas u.c.)

Number of incoming civil, commercial, administrative and other cases (*) (1st instance/per 100 inhabitants)

Source: CEPEJ study (60)

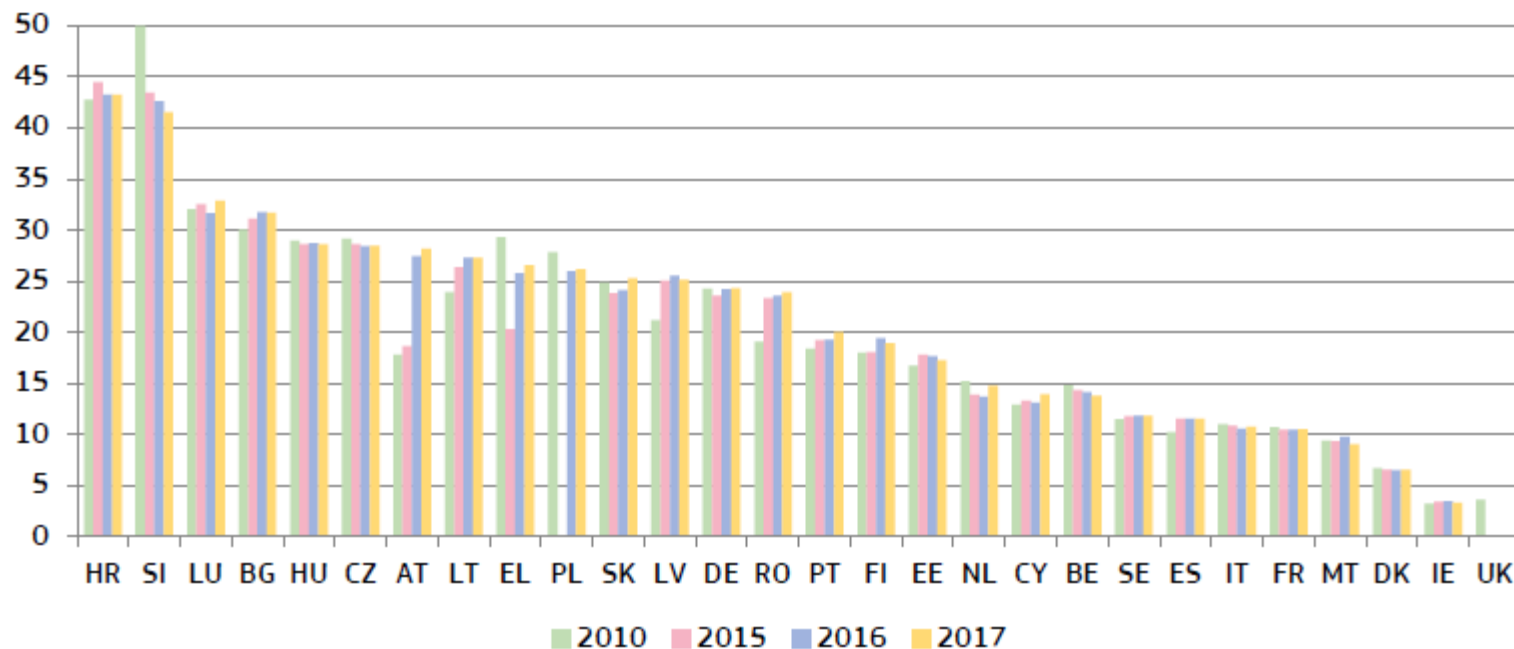

Tiesu sistēmu EFEKTIVITĀTE

Vidēji augsts tiesnešu skaits - 25 uz 100 000 iedzīvotājiem. Proportcionāli Latvijā ir augstāks tiesnešu skaits nekā Vācijā, Igaunijā, Nīderlandē, Dānijā u.c.

Number of judges (*) (per 100 000 inhabitants)

Source: CEPEJ study

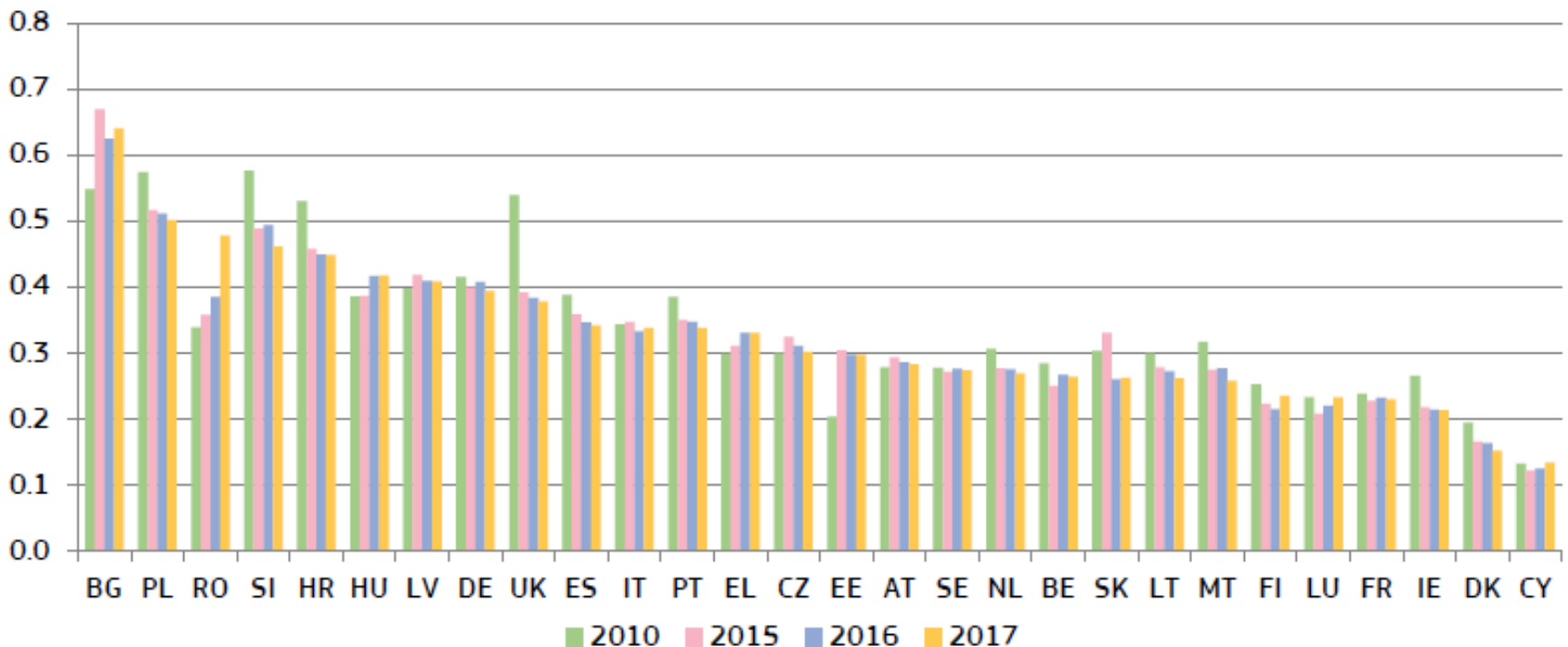

Tiesu sistēmu EFEKTIVITĀTE

Valsts budžeta ieguldījums tiesās % IKP - Latvija ir 7. vietā

General government total expenditure on law courts (*) (as a percentage of GDP)

Source: Eurostat

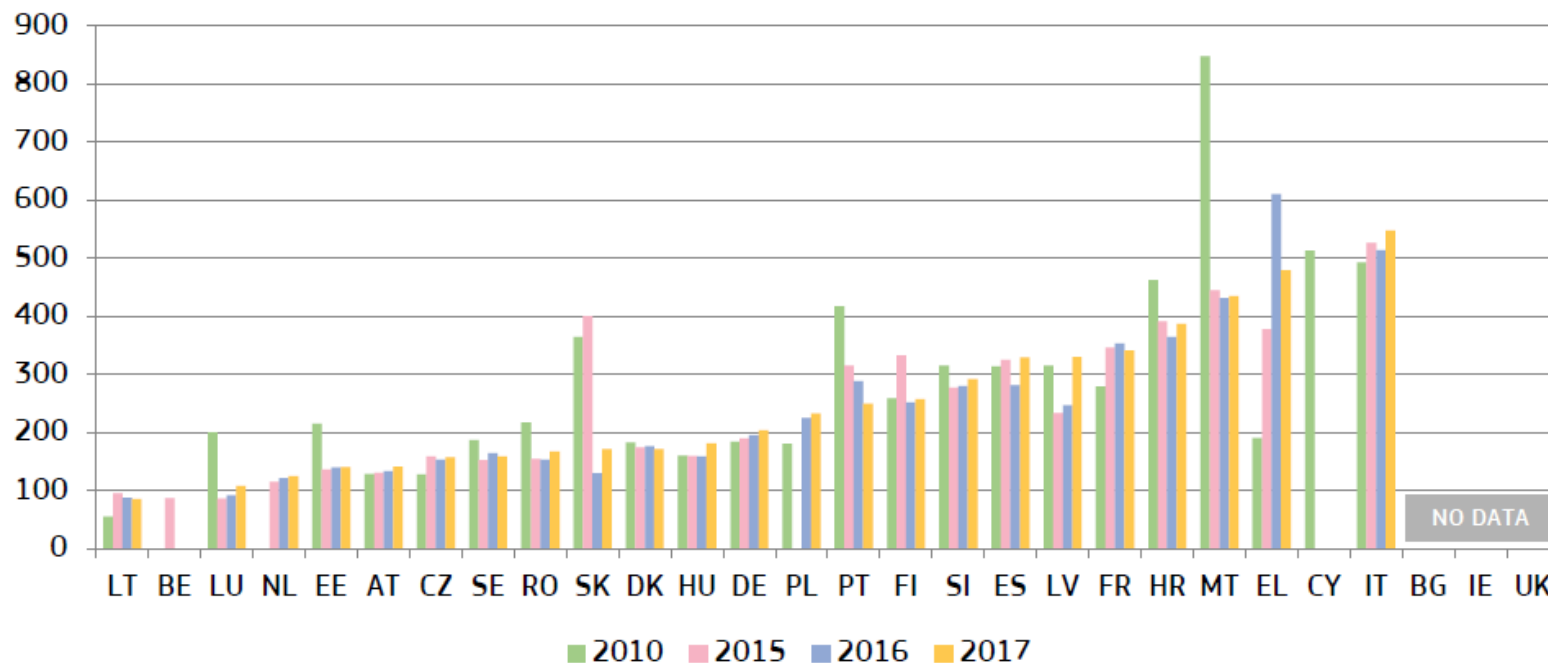

Tiesu sistēmu ĀTRUMS

Civillietu un komercietu izskatīšanas ātrums pirmajā instancē.
Latvija 2017.gadā ierindojās 18.vietā.

Time needed to resolve litigious civil and commercial cases (*) (1st instance/in days)

Source: CEPEJ study

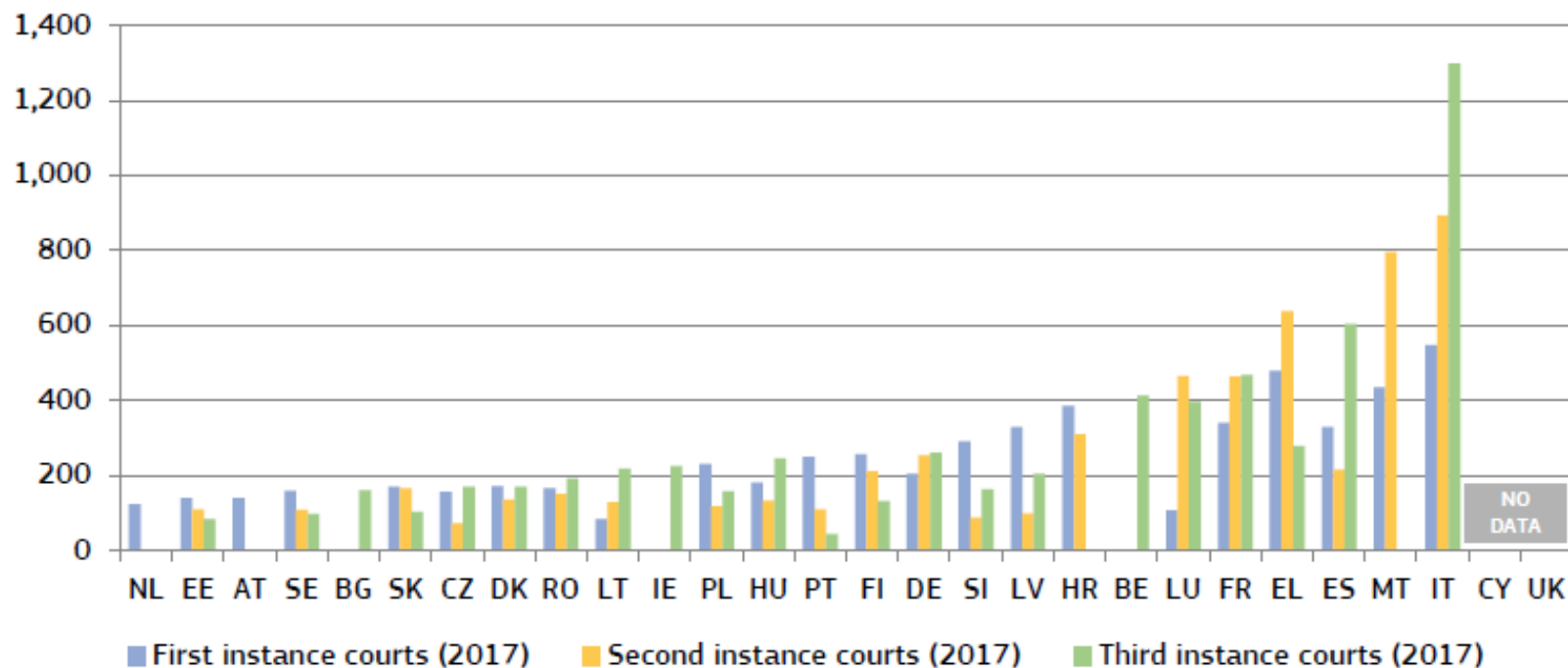

Tiesu sistēmu ĀTRUMS

Salīdzinošs civillietu un komercietu izskatīšanas ātrums VISĀS instancēs.

Time needed to resolve litigious civil and commercial cases (*) at all court instances in 2017 (1st, 2nd and 3rd instance/in days)

Source: CEPEJ study

(*) The order is determined by the court instance with the longest proceedings in each Member State. No data available for first and second instance courts in BE, BG and IE, for second and third instance courts in NL and AT, for third instance courts in HR. No third instance court in MT. Access to third instance court may be limited in some Member States.

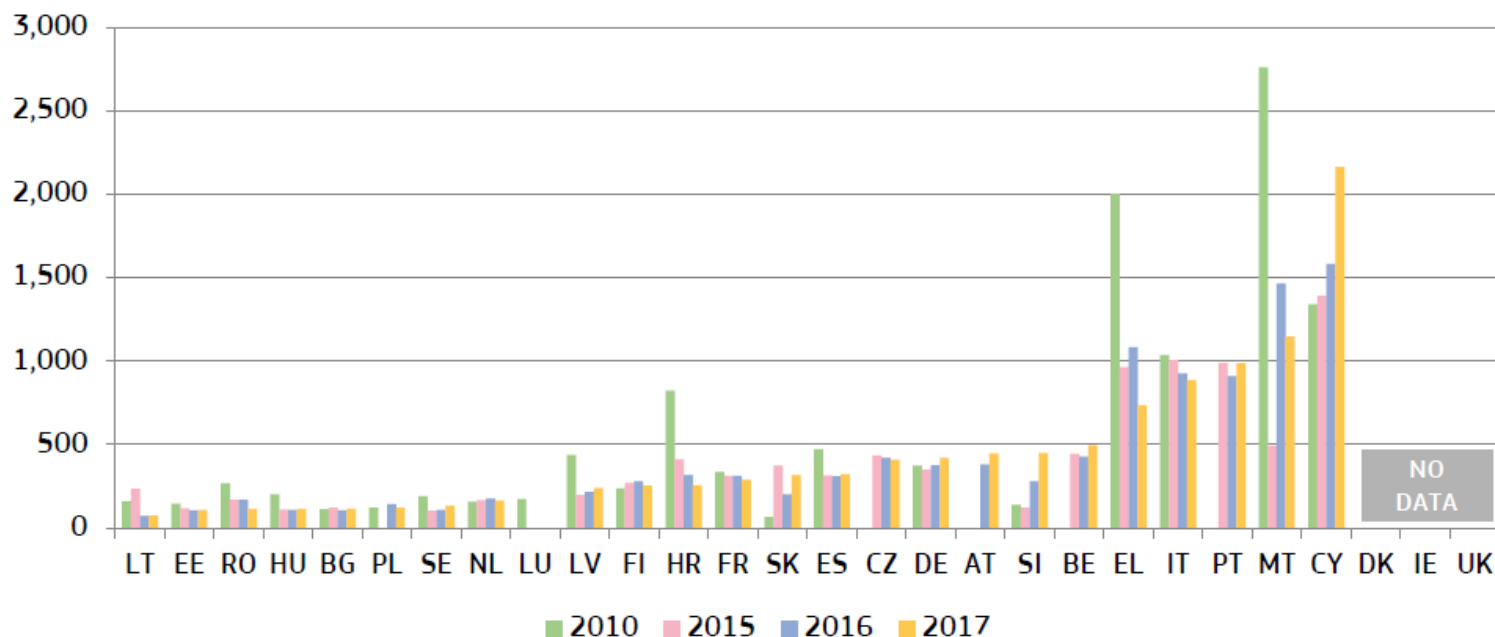

Tiesu sistēmu ĀTRUMS

Strīdīgu administratīvo lietu izskatīšanas termiņu ziņā Latvija ierindojas 9.vietā - starp Nīderlandi un Somiju. Tāpat kā 2018. gadā, arī šogad Lietuva un Igaunija ir izvirzījušās līderpozīcijās Eiropā.

Time needed to resolve administrative cases (*) (1st instance/in days)

Source: CEPEJ study

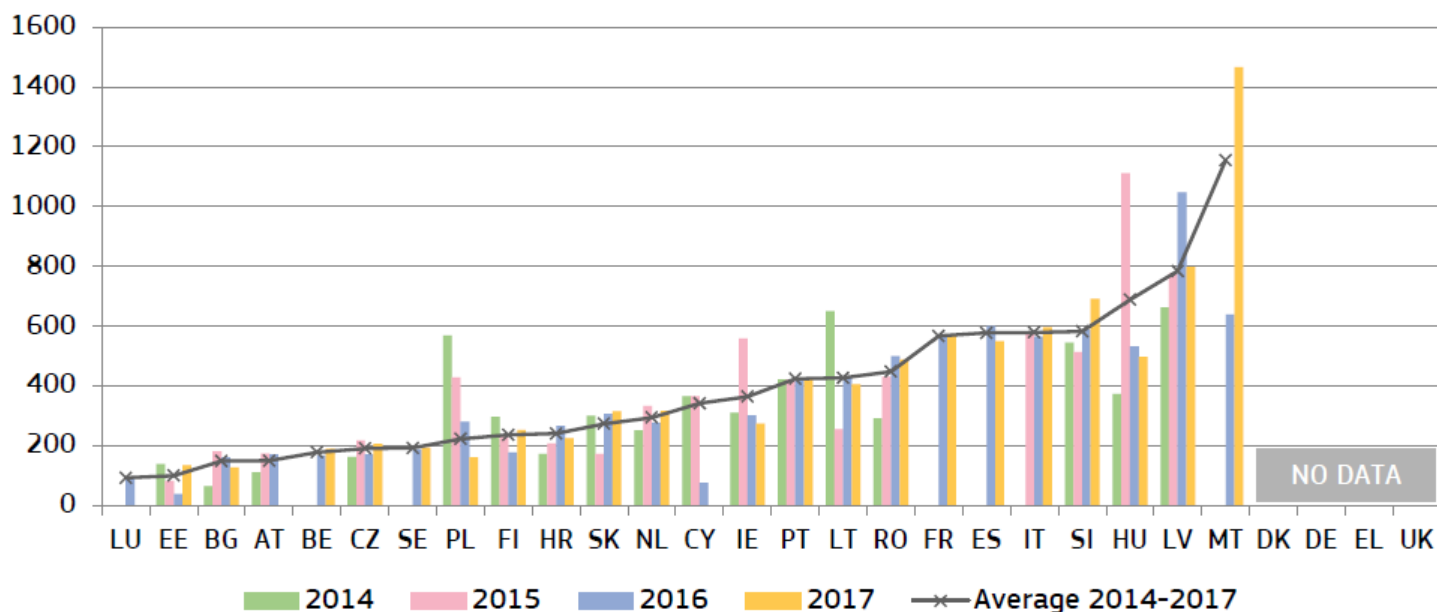

Tiesu sistēmu ĀTRUMS

Latvijas lietu izskatīšanas ilgums pārsvarā visās kategorijās svārstās vidējā Eiropas valstu līmenī, izņemot naudas atmazgāšanas lietas. 2017. gadā šajā kategorijā izskatīto lietu ilgums pirmajā instancē (800 dienas) vairākkārt pārsniedzis daudzu valstu termiņus (Igaunijā, Bulgārijā, Beļģijā, Čehijā, Lietuvā, Nīderlandē u.c.).

Money laundering: Average length of court cases (*) (1st instance/in days)

Source: European Commission with the Expert Group on Money Laundering and Financing of Terrorism

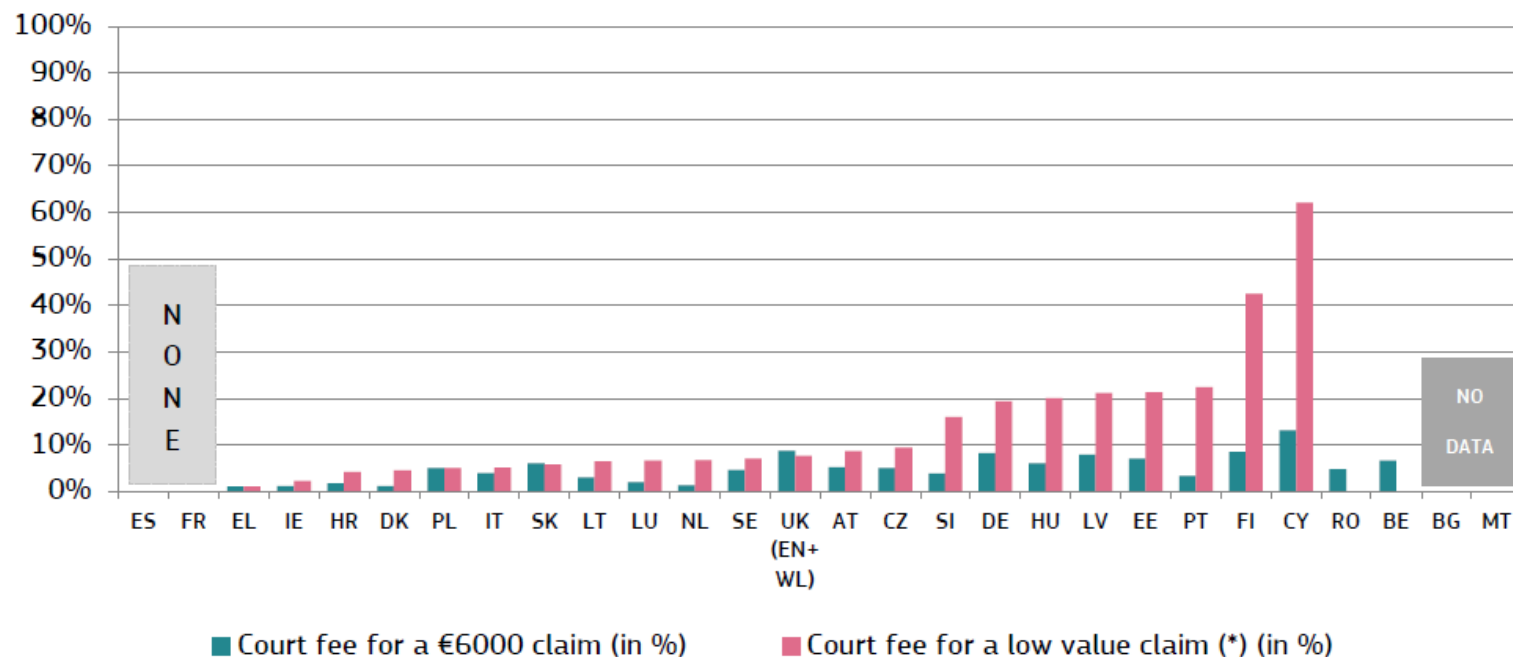

Tiesu sistēmu PIEEJAMĪBA

Latvijā ir piektā augstākā tiesas nodeva (ap 20% no prasības summas) maza apmēra patērētāju tiesību strīda izskatīšanai tiesā (aiz Kipras, Somijas, Portugāles un Igaunijas).

Court fee to start a judicial proceeding in a specific consumer case (*) (level of court fee as a share of the value of the claim)

Source: European Commission with the CCBE⁽⁷⁸⁾

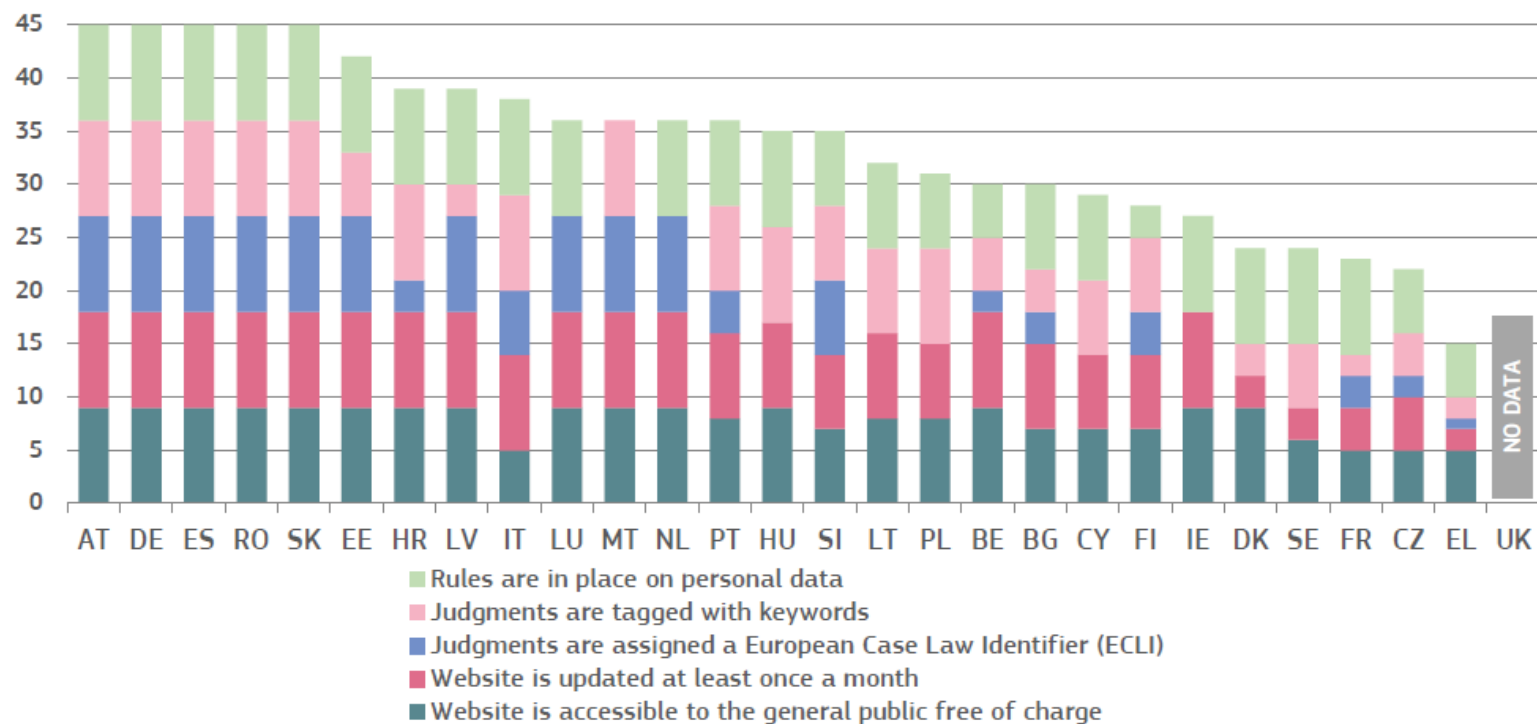

Tiesu sistēmu KVALITĀTE

Publicēto spriedumu pieejamības kvalitatīvais saturs. Šajā ziņā līderes ir Austrija, Vācija, Spānija, Rumānija un Slovākija

Arrangements for online publication of judgments in all instances (*) (civil/commercial, administrative and criminal cases, all instances)

Source: European Commission (85)

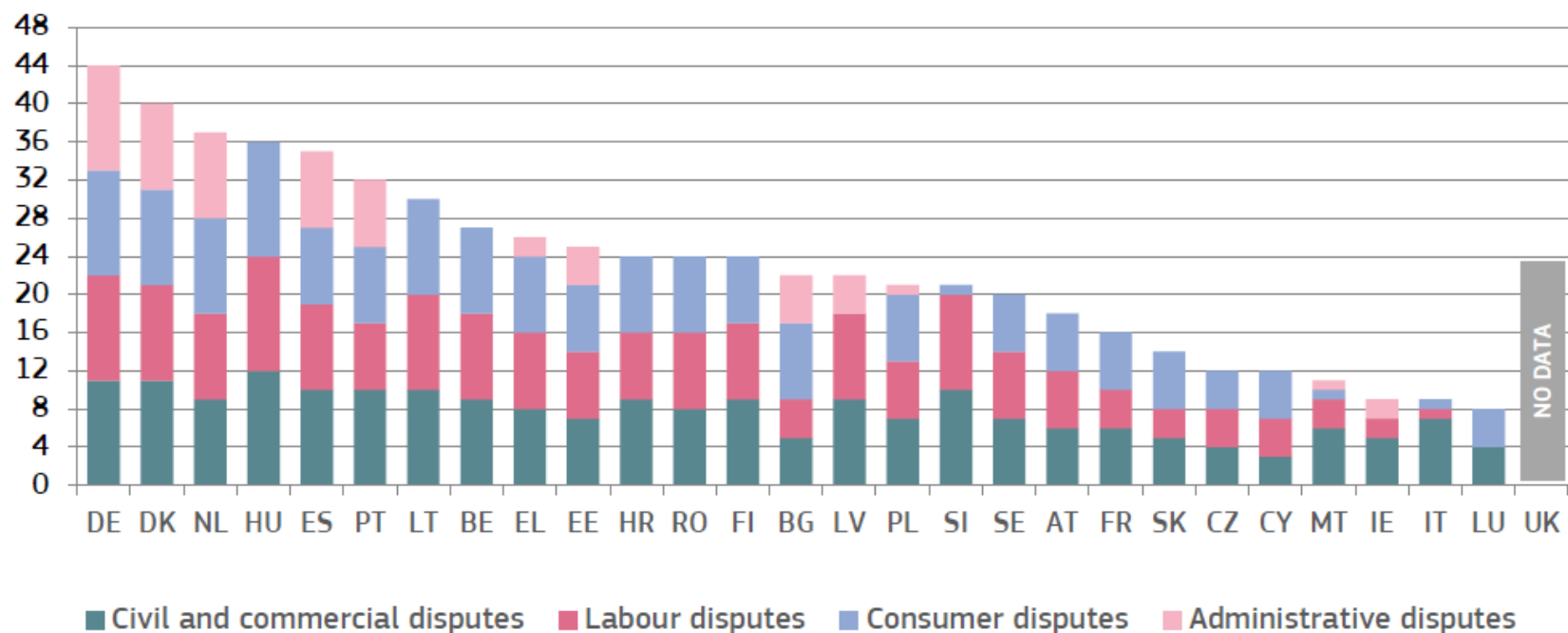
Tiesu sistēmu KVALITĀTE

Alternatīvo strīdu risināšanas metožu ieviešana

Latvija ieguvusi vidēji augstu punktu skaitu - 22 līdzīgi kā Bulgārijā. Līdere šajā jomā ir Vācija, kura ieguvusi maksimālo 44 punktu novērtējumu.

Promotion of and incentives for using ADR methods (*)

Source: European Commission (87)

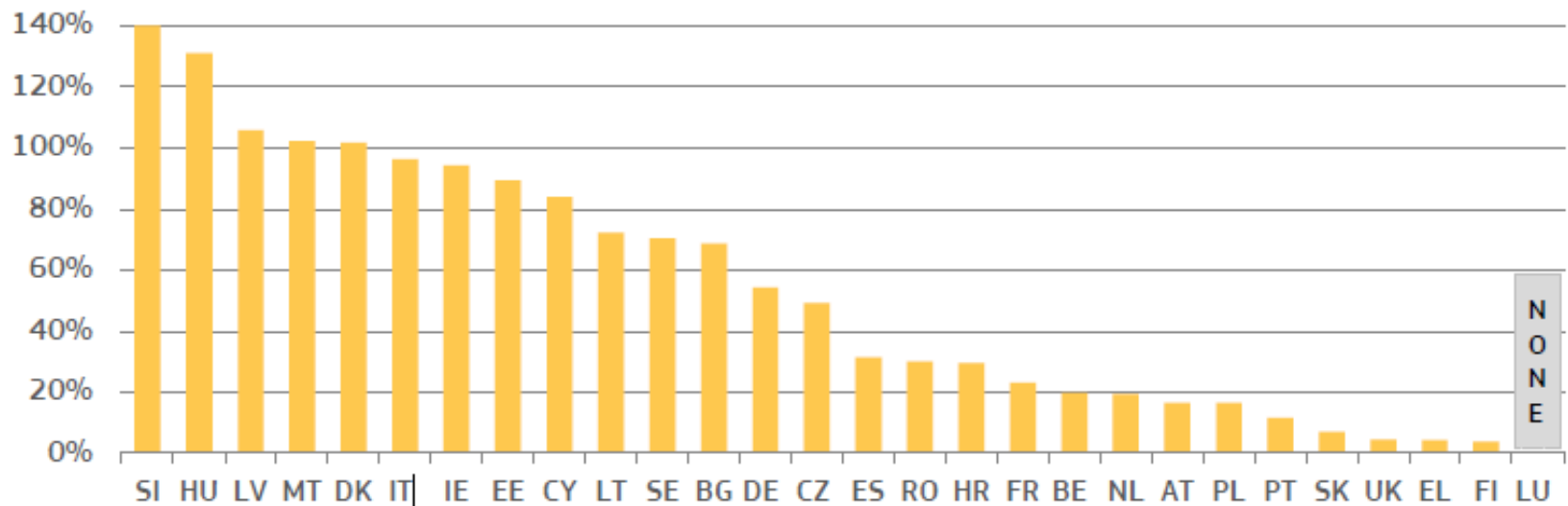
Tiesu sistēmas KVALITĀTE

Tiesnešu mācības

Ziņojumā iekļautie apskati par tiesnešu mācību saturu norāda, ka Latvijas tiesneši ierindojas augstajā trešajā vietā attiecībā uz ES tiesību apguvi tiesnešu vidū (apmeklējums virs 100%).

Judges participating in continuous training activities in EU law or in the law of another Member State (*) (as a percentage of total number of judges)

Source: European Commission (*)

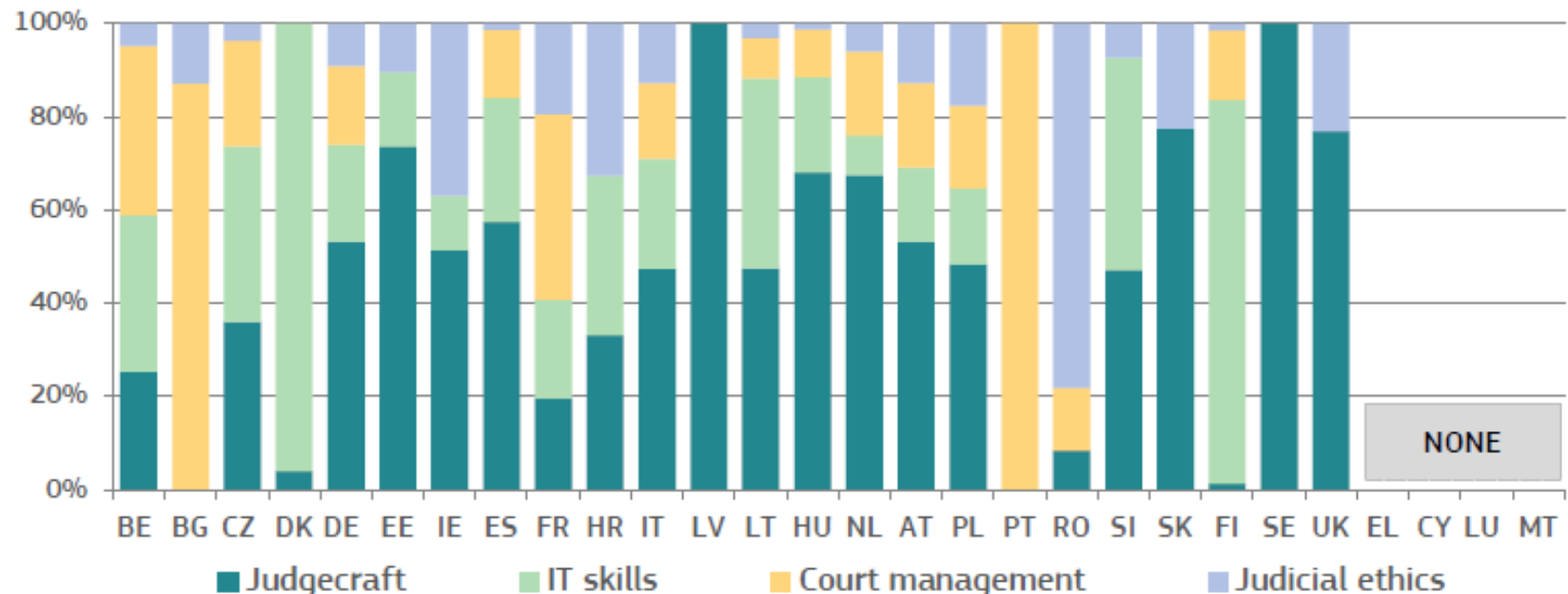
Tiesu sistēmas KVALITĀTE

Tiesnešu mācības

Latvijā un Zviedrijā vienīgajās no valstīm tiesneši apgūst zināšanas tikai tieslietu jomā (salīdzinājumam – visās citās dalībvalstīs nozīmīgu daļu ieņem arī tiesnešu ētikas, tiesu vadības un IT prasmju apguve).

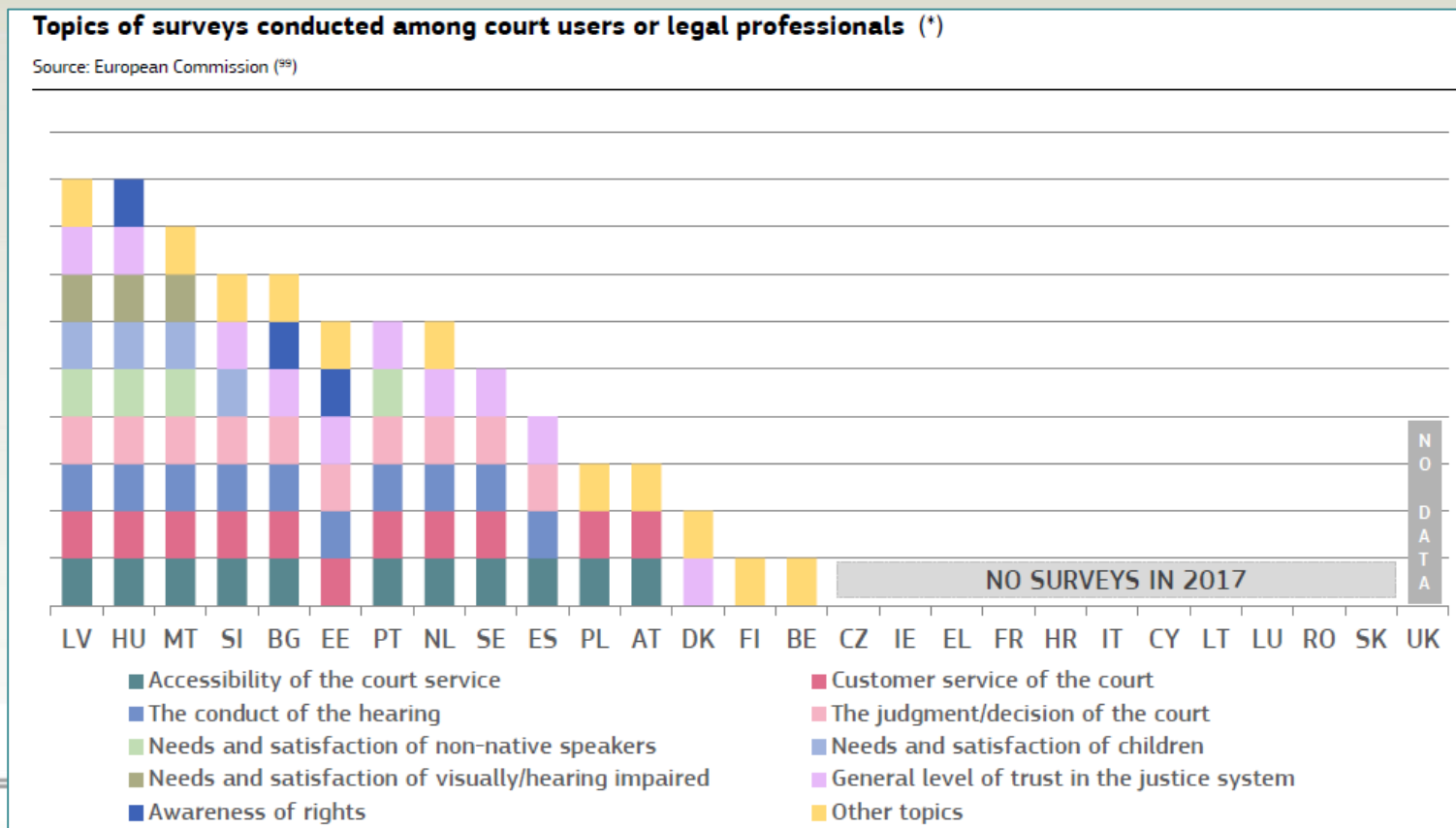
Share of continuous training of judges on various types of skills (*) (as a percentage of total number of judges receiving these types of training)

Source: European Commission (95)

Tiesu sistēmas NEATKARĪBA

Latvija un Ungārija 2017. gadā ir līderes Eiropā attiecībā uz veiktajām tiesas klientu aptaujām (dažādas jautājumu grupas).

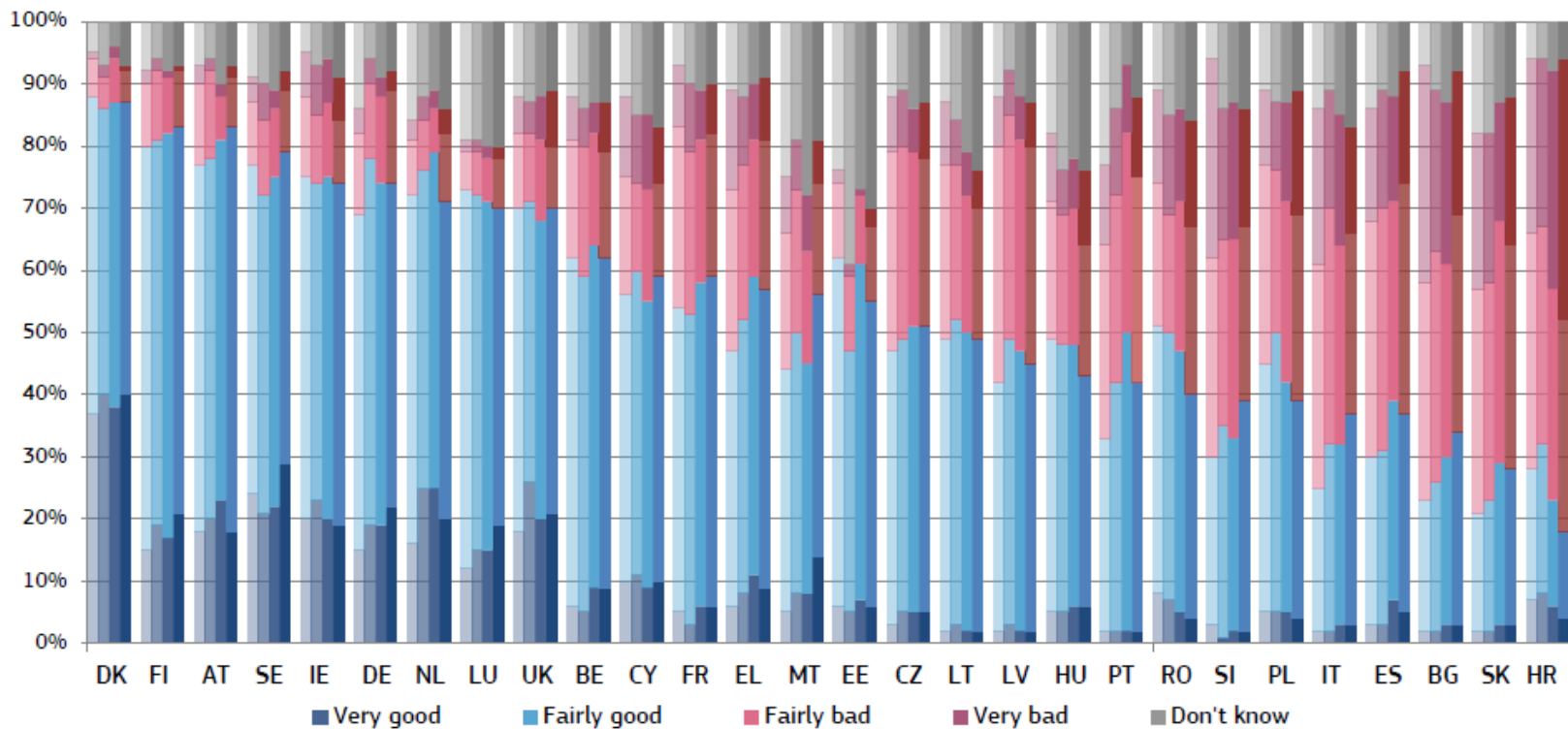

Tiesu sistēmas NEATKARĪBA

Sabiedrības vērtējums par tiesu varas neatkarību

Perceived independence of courts and judges among the general public (*) (light colours: 2016, 2017 and 2018, dark colours: 2019)

Source: Eurobarometer (107)

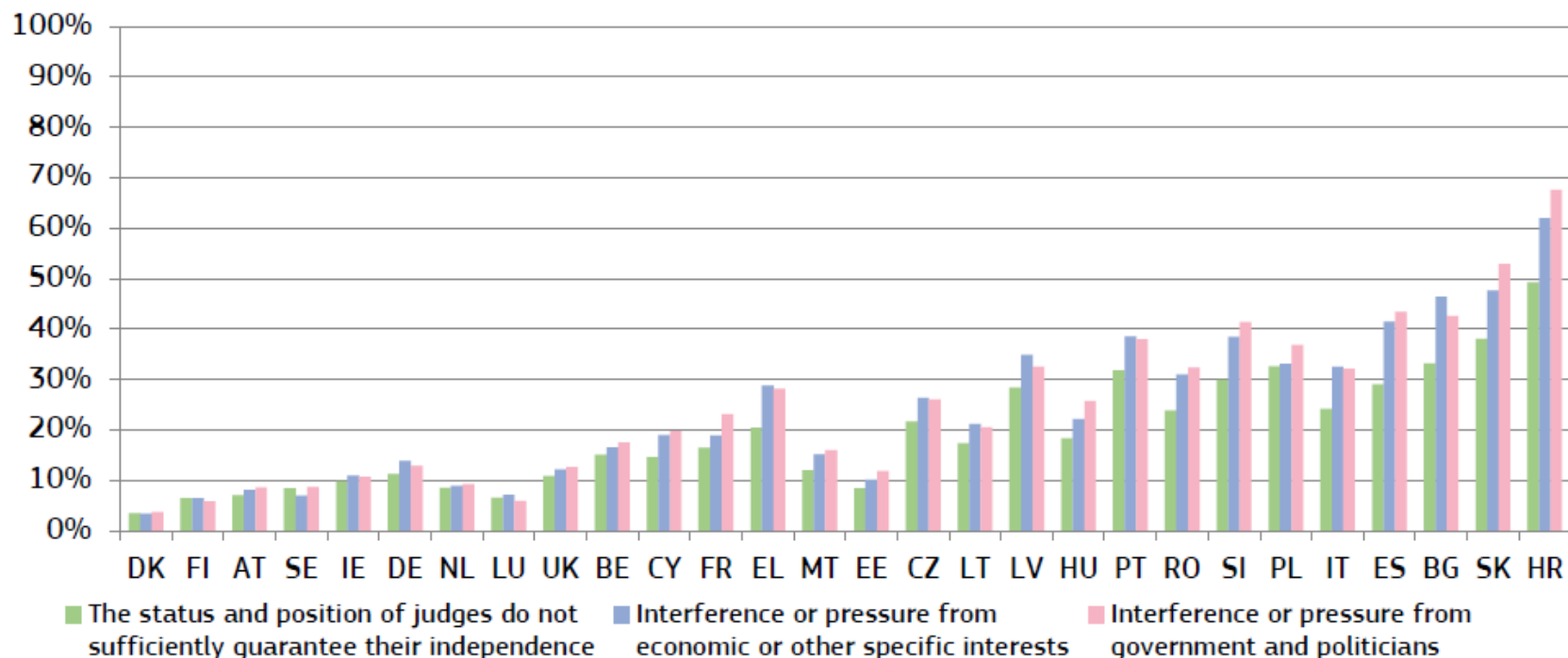

Tiesu sistēmas NEATKARĪBA

Iemesli tiesu varas neatkarības trūkumam (apdraudējumi) – jo augstāks stabiņš, jo lielāks apdraudējums

Main reasons among the general public for the perceived lack of independence (share of all respondents — higher value means more influence)

Source: Eurobarometer (10th)

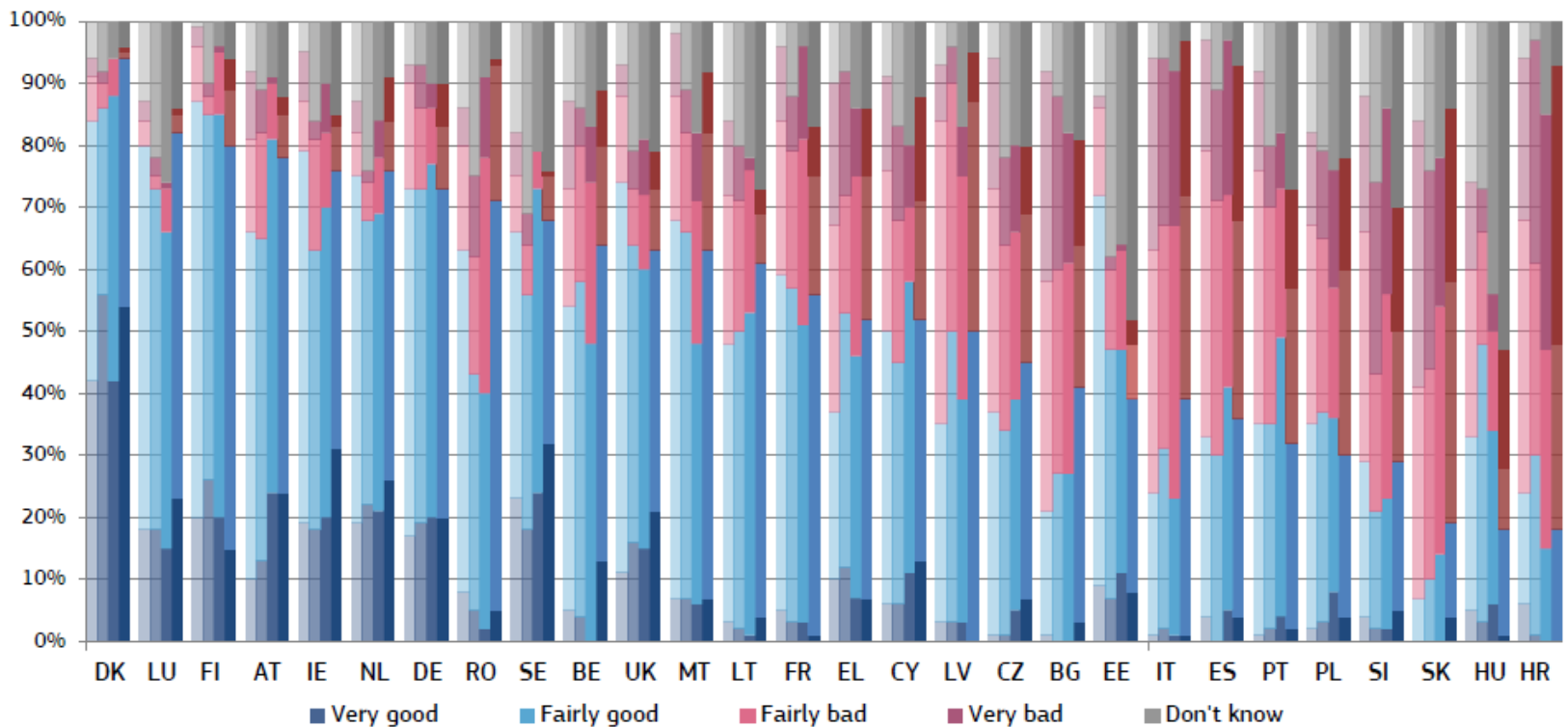

Tiesu sistēmas strukturālā NEATKARĪBA

Mēreni pozitīvas tendences iezīmējuši apkopojumi par uzņēmēju vērtējumu par tiesu neatkarību (pozitīvs priekšstats ir 50% uzņēmējiem Latvijā, 61% Lietuvā, turpretī 45% Čehijā un 39% Igaunijā).

Perceived independence of courts and judges among companies (*) (light colours: 2016, 2017 and 2018, dark colours: 2019)

Source: Eurobarometer (109)

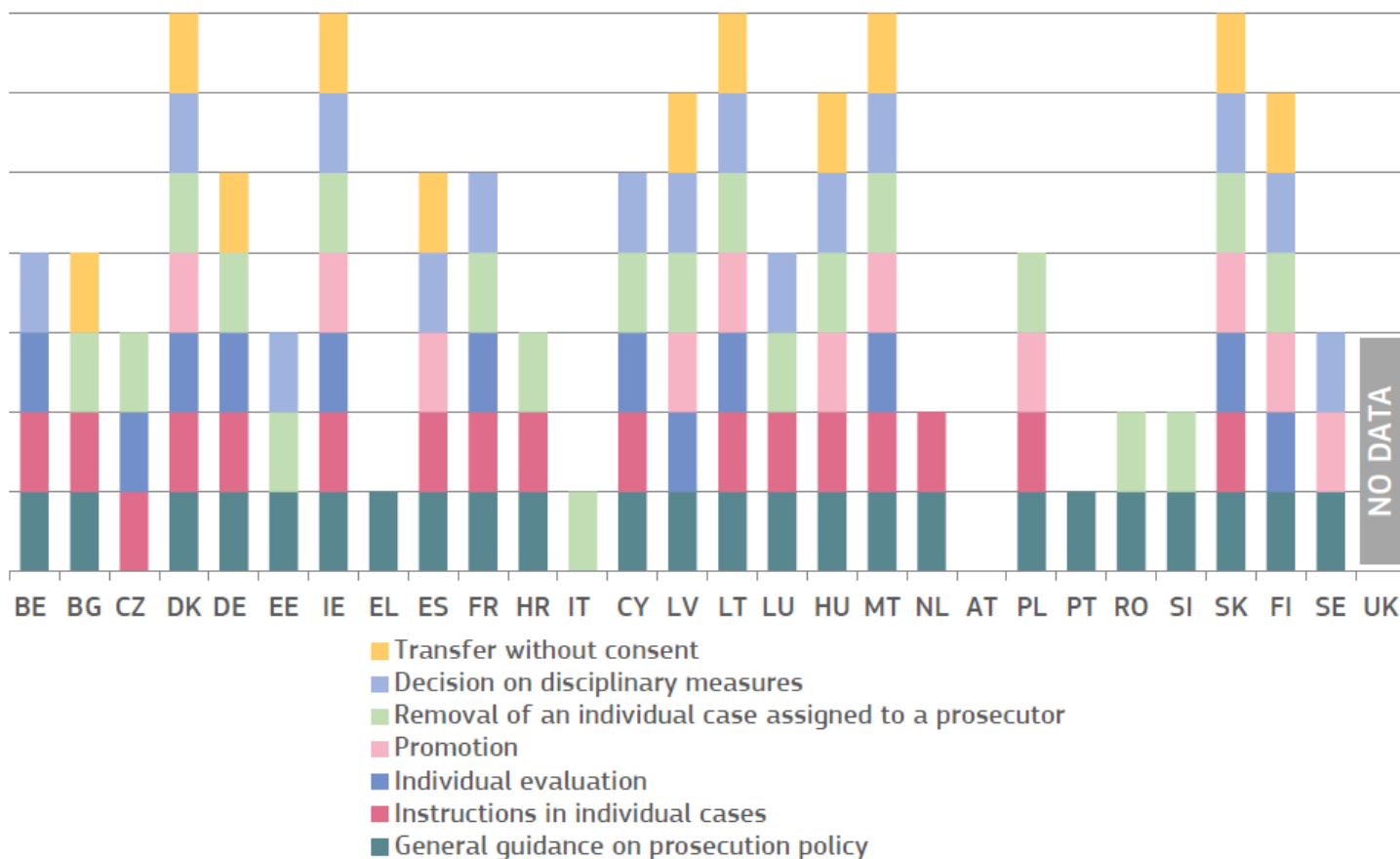

Tiesu sistēma

Ģenerālprokurora funkcijas/pilnvaras

Management powers of the Prosecutor General (*)

Source: European Commission with the Expert Group on Money Laundering and Financing of Terrorism

Secinājumi

- **Latvijas «stiprie punkti»:** lietu izskatīšanas termiņu stabilitāte; elektroniskā saziņa; e-spriedumu pieejamība, tiesas klientu aptaujas, Latvijas tiesnešu apmācības ES tiesībās
- **Latvijas «vājie punkti»:** budžeta ieguldījumi vs atdeve; tiesu neatkarības uztveres lēni uzlabojumi; ilgi lietu izskatīšanas termiņi atsevišķās kategorijās; augstas tiesu nodevas

